

Investera inte i ockuperade länder!

– Utvidga kampanjen för utförsäljning av aktier i företag som stödjer Israels ockupation av Västbanken! Den borde också gälla företag som stödjer Marockos ockupation av Västsahara. Det skriver Stephen Zunes.

Nu ökar kraven på utförsäljning av aktier i företag som stödjer Israels ockupation av Västbanken och andra platser. Den israeliska högerregeringen kränker internationell lag och grundläggande mänskliga rättigheter.

Det är den framgångsrika kampanjen mot företag som gjorde affärer i Sydafrika under apartheid på 1980-talet, som har stått modell för den nya rörelsen. Den brännmärker företag som stödjer Israels ockupation genom att sälja vapen och annan utrustning till de israeliska ockupationsstyrkorna, investerar i eller handlar med företag i de olagliga israeliska bosättningarna. Människorättsaktivister anser att kampanjmetoderna är en laglig form av fredlig internationell solidaritet med förtryckta folk. Men högerorienterade grupper, som stöder ockupationen och några mer moderata organisationer, fördömer rörelsen. De är oroade över den skarpa anti-israeliska tonen hos några av supportrarna.

Men kampanjen har haft märkbar framgång. En måltavla har varit företaget Caterpillar, som har försett de israeliska ockupationsstyrkorna med bulldozers, som illegalt har demolerat tusentals palestinska hus. De senaste månaderna har TIAA/CREF, det ledande pensionsförsäkringsbolaget för personer inom universitet, forskning, medicin och kultur, tagit bort Caterpillar från sin fond, Social Choice Fund. Det inflytelserika Morgan Stanley Capital International har tagit bort Caterpillar från sin lista över World Socially Responsible Index. Quaker Friends Fiduciary Corporation är ett i raden av företag som har sålt sina aktier i Caterpillar. När den amerikanska presbyterianska kyrkan nyligen hade sitt årsmöte var en resolution om försäljning av alla aktier en hårsman från att röstas igenom. Det gällde Caterpillar, Motorola och Hewlett Packard som är inblandade i ockupationen.

Protester mot alla ockupationer. Vid kyrkomötet och på andra håll erkände många av dem som var kritiska till resolutionen att den israeliska regeringen är inblandad i allvarliga människorättsbrott i de ockuperade områdena. Samtidigt var de upprörda över att

resolutionen orättvist ”bara pekar ut Israel.”

Det finns verkligen många regeringar i världen som är inblandade i värre människorättsbrott än Israel. Kränkningar av mänskliga rättigheter ska bekämpas oavsett om de äger rum inom ett lands internationellt erkända gränser eller i ett illegalt ockuperat land. Eftersom Israel är världens enda judiska stat är det naturligtvis extra känsligt om enbart Israel blir måltavla, oavsett hur allvarliga regeringens överträdelser är.

Det finns emellertid en mycket starkare juridisk orsak till protest mot övergrepp i områden som står under utländsk krigförande ockupation. Internationell lag förbjuder i de allra flesta fall utländska företag från att exploatera naturresurser i sådana områden. Dessutom finns det en mängd rättsfall som gäller export av vapen och annan militär utrustning till länder, som använder dem till att slå ned ockuperade befolkningen.

De här frågorna diskuteras internationellt under Sydafrikas ockupation av Namibia, Iraks ockupation av Kuwait och Indonesiens ockupation av Östtimor.

Idag är det bara tre länder som är involverade i det som FN och det internationella samfundet kallar utländsk krigförande ockupation: Israel, Marocko och Armenien. Tibets, Tjetjeniens och Västpapas självständighet kan moraliskt diskuteras (precis som ett antal andra områden som aspirerar på självständighet), men det internationella samfundet anser att dessa befinner sig innanför de internationellt erkända gränserna för Kina, Ryssland och Indonesien och de erkänns därför inte som ockuperade områden.

Praktiskt taget inga större internationella företag stöder Armeniens pågående ockupation av den lilla azerbadjanska landremsa som de kontrollerar. Däremot stöder ett antal företag Marockos pågående illegala ockupation av nationen Västsahara.

Det USA-baserade Kosmos Energy är det enda oljebolag i världen som fått licenser för

oljepropektering till havs i det ockuperade Västsaharas territorialvatten. 2002 fastslog FN genom en juridisk analys att sådana fortsatta prospekteringar skulle utgöra en kränkning av internationell lag. Två amerikanska konstgödningsföretag, PCS och Mosaic, är de största kunderna till Marockos illegala fosfatproduktion i det ockuperade Västsahara.

Precis som i fallet med de Israel-ockuperade områdena har USA-baserade vapenproducenter utrustat Marockos ockupationsstyrkor. Dessa styrkor är inblandade i något som människorättsgrupper har beskrivit som grava och systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter. Hit räknas också tillverkare av den tårgas som har använts för att slå ned fredliga demonstrationer som kräver rätt till självbestämmande.

Utvidga bojkotten. Den palestinska solidaritetskampen skulle stärkas avsevärt om man, i stället för att kräva försäljning av aktier specifikt från företag som stödjer Israels ockupation, krävde försäljning av aktier från företag som stödjer all utländsk krigförande ockupation.

Eftersom det egentligen bara gäller ett ytterligare land och bara ett litet antal företag, skulle det inte ta bort uppmärksamheten från Israels ockupation och västerländska företag som stödjer ockupationen. Det som är viktigare är att det skulle kunna flytta debatten från en splittrande pro-israelisk/anti-israelisk klyfta, som ofta slutar med att folk talar förbi varandra. I stället skulle det kunna bli en debatt om det väsentliga: mänskliga rättigheter och internationell lag.

Marocko är ett övervägande arabiskt, muslimskt land. Genom att sätta Västsahara bredvid Palestina, skulle rörelsen kunna undvika anklagelsen att man orättvist brännmärker bara Israel. Då skulle man brännmärka alla illegala ockupationer, inte bara en.

Marocko, precis som Israel, kränker en rad resolutioner från FN:s säkerhetsråd samt ett avgörande beslut från Internationella domstolen om ockupationen. Marocko, precis som Israel, har illegalt förflyttat tiotusentals bosättare till det ockuperade området. Marocko, precis som Israel, ägnar sig åt grava

Prof. Stephen Zunes.

och systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter i de ockuperade områdena. Marocko, precis som Israel, lutar på USA och andra västerländska länders stöd till att upprätthålla ockupationen genom att tvinga på Marocko internationell lag. Marocko, precis som Israel, kan upprätthålla ockupationen delvis genom stöd från multinationella företag.

Precis som Palestina erkänns som stat av en rad länder och är fullvärdig medlem i Arabförbundet, så erkänns också Västsahara som stat av en rad länder och är fullvärdig medlem i Afrikanska unionen, och får därmed internationellt stöd.

Om man tar med alla ockupationer i Stoppa investeringskampanjen skulle rörelsen inte kunna anklagas för att vara anti-semitisk utan i stället vidgas till att uppmärksamma den så lite kända men viktiga kampen om självbestämmande för det västsahariska folket. Kampen förs mot den illegala marockanska ockupationen av deras land, som invaderades av det USA-uppbackade kungadömet 1975. Det var alltså åtta år efter Israels erövring av Västbanken och andra arabiska områden.

I stället för att brännmärka ett särskilt land Israel, där polemiken är hård och som har en stark och inflytelserik väljarkår, skulle kampanjen bli mycket effektivare om den baserades på juridiska och moraliska principer mot ockupation. Det framhäver de palestinska och västsahariska folkens lidande och pekar ut de amerikanska företagen som medbrotsligar.

Stephen Zunes, Foreign Policy in Focus, 25 juli Översättning: Lena Thunberg Bild: Ulla-Karin Karlson